

Betænkning afgivet af Sundhedsudvalget den 7. maj 2024

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om anvendelse af tvang i psykiatrien m.v.

(Styrkelse af mindreårige patienters rettigheder, anvendelse af metaldetektorer, videregivelse af oplysninger til politiet i forbindelse med fælles udkørsel til borgere m.v.)

[af indenrigs- og sundhedsministeren (Sophie Løhde)]

1. Ændringsforslag

Der er stillet 9 ændringsforslag til lovforslaget, herunder om deling af lovforslaget.

Radikale Venstre og Alternativets medlemmer af udvalget har stillet ændringsforslag nr. 1 om deling.

Alternativets medlem af udvalget har stillet ændringsforslag nr. 2.

Indenrigs- og sundhedsministeren har stillet ændringsforslag nr. 3-9.

2. Indstillinger

Et *flertal* i udvalget (S, V, M og KF) vil stemme imod ændringsforslag nr. 1 om deling af lovforslaget.

Et *mindretal* i udvalget (DD, SF, LA, EL, RV, DF og ALT) vil stemme for ændringsforslag nr. 1 om deling af lovforslaget.

Et *flertal* i udvalget (S, V, M og KF) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de af indenrigs- og sundhedsministeren stillede ændringsforslag.

Et *mindretal* i udvalget (DD) indstiller lovforslag A til *vedtagelse* med det stillede ændringsforslag. Mindretallet indstiller lovforslag B til *vedtagelse* ved 3. behandling. Mindretallet vil, hvis ændringsforslaget om deling af lovforslaget bliver forkastet ved 2. behandling, stemme for lovforslaget med de af indenrigs- og sundhedsministeren stillede ændringsforslag.

Et *andet mindretal* i udvalget (SF) indstiller lovforslag A til *vedtagelse* ved 3. behandling. Mindretallet vil stemme imod ændringsforslag nr. 2. Mindretallet indstiller lovforslag B til *vedtagelse* ved 3. behandling. Mindretallet vil, hvis ændringsforslaget om deling af lovforslaget bliver forkastet ved 2. behandling, stemme for lovforslaget med de af indenrigs- og sundhedsministeren stillede ændringsforslag.

Et *tredje mindretal* i udvalget (LA) indstiller lovforslag A til *vedtagelse* ved 3. behandling. Mindretallet vil stemme

imod ændringsforslag nr. 2. Mindretallet indstiller lovforslag B til *forkastelse* ved 3. behandling.

Et *fjerde mindretal* i udvalget (EL) indstiller det under A nævnte lovforslag til *vedtagelse* med det stillede ændringsforslag. Mindretallet indstiller det under B nævnte lovforslag til *vedtagelse* ved 3. behandling.

Et *femte mindretal* i udvalget (RV) indstiller lovforslag A til *vedtagelse* ved 3. behandling. Mindretallet vil stemme imod ændringsforslag nr. 2. Mindretallet indstiller lovforslag B til *forkastelse* ved 3. behandling.

Et *sjette mindretal* i udvalget (DF) indstiller det under A nævnte lovforslag til *vedtagelse* ved 3. behandling. Mindretallet vil stemme imod ændringsforslag nr. 2. Mindretallet indstiller lovforslag B til *vedtagelse* ved 3. behandling.

Et *syvende mindretal* i udvalget (ALT) indstiller lovforslag A til *vedtagelse* med det stillede ændringsforslag. Mindretallet indstiller det under B nævnte lovforslag til *forkastelse* ved 3. behandling.

Siumut, Inuit Ataqatigiit, Sambandsflokkurin og Javnaðarflokkurin havde ved betækningsafgivelsen ikke medlemmer i udvalget og dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske bemærkninger i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

3. Ændringsforslag med bemærkninger

Ændringsforslag

Af et *mindretal* (RV og ALT), tiltrådt af et *mindretal* (DD, SF, LA, EL og DF):

a

Ændringsforslag om deling af lovforslaget

1) Lovforslaget deles i to dele med følgende titler og indhold:

A. »Forslag til lov om ændring af lov om anvendelse af tvang i psykiatrien m.v. (Styrkelse af mindreårige patienters rettigheder, videregivelse af oplysninger til politiet i forbindelse med fælles udkørsel til borgere m.v.)« omfattende § 1, nr. 1-7 og 13-15, §§ 2 og 3, § 4, stk. 1 og 2, og § 5.

B. »Forslag til lov om ændring af lov om anvendelse af tvang i psykiatrien m.v. (Anvendelse af metaldetektorer)« omfattende § 1, nr. 8-12, § 4, stk. 1 og 3, og § 5.
[Forslag om deling af lovforslaget]

Af et *mindretal* (ALT), tiltrådt af et *mindretal* (DD og EL):

b

Ændringsforslag til det under A nævnte forslag

Til § 1

2) Nr. 6 og 7 udgår.

[Ministerens bemyndigelse til at ændre hyppigheden af, hvor ofte notat ved bæltefiksering skal udarbejdes, udgår af lovforslaget]

Af *indenrigs- og sundhedsministeren*, tiltrådt af et *flertal* (S, V, M og KF):

c

Ændringsforslag til det udelte lovforslag

Til § 1

3) Nr. 8 affattes således:

»8. I *overskriften* til kapitel 5 a indsættes efter »bagagescannerne«: »,metaldetektorer.«

[Korrektion]

4) Nr. 10 affattes således:

»10. I § 19 a, stk. 7, 1. pkt., ændres »og 6« til: », 6 og 8.«

[Sproglig rettelse]

5) Efter nr. 13 indsættes:

»01. I § 20, stk. 1, 2. pkt., ændres »§ 1, stk. 4« til: »§ 1, stk. 5.«

[Ændring som konsekvens af det foreslåede § 1, nr. 1]

6) I det under nr. 15 foreslåede § 37, stk. 1, 2. pkt., ændres »stk. 1.« til: »1. pkt.«

[Rettelse af henvisning]

Til § 4

7) Efter stk. 1 indsættes som nyt stykke:

»Stk. 2. § 1, nr. 15, har virkning fra den 11. januar 2023.«

Stk. 2 bliver herefter stk. 3.

[Virkningsbestemmelse]

8) I *stk. 2*, der bliver *stk. 3*, ændres »§ 1, nr. 1-4,« til: »§ 1, nr. 1-3,«.

[Rettelse af henvisning]

9) Efter *stk. 2*, der bliver *stk. 3*, indsættes som nyt stykke:

»Stk. 4. For patienter under 15 år, for hvem der er iværksat tvangsforanstaltninger eller frihedsberøvelse før lovens ikrafttræden, finder det hidtil gældende § 4, stk. 6, i lov om anvendelse af tvang i psykiatrien m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 185 af 1. februar 2022, fortsat anvendelse.«

Stk. 3 bliver herefter *stk. 5*.

[Overgangsordning]

B e m æ r k n i n g e r

Til nr. 1

Det foreslås at dele lovforslaget op i to lovforslag (A og B).

Hvis ændringsforslaget bliver vedtaget ved 2. behandling, vil de to lovforslag blive viderebehandlet, herunder stemt om, hver for sig.

Lovforslag B omfatter forslaget om, at det vil blive muligt at anvende metaldetektorer på psykiatriske afdelinger og ambulatorier ved mistanke om, at patienter eller andre, der søger adgang til afdelinger eller ambulatorier, søger at medbringe farlige genstande som eksempelvis knive eller skydevåben, og at det vil blive muligt at anvende metaldetektorerne rutinemæssigt på retspsykiatriske afdelinger og ambulatorier.

Lovforslag A omfatter den øvrige del af det fremsatte lovforslag.

Til nr. 2

Ministeren fastsætter efter gældende regler nærmere regler om, hvor ofte den faste vagt for bæltefikserede patienter skal observere patientens aktuelle tilstand, hvad vagten skal observere, og hvad vagten skal notere. Det forudsættes herved i forarbejderne til den gældende lovbestemmelse, at det i retningslinjerne fastlægges, at notater skal udarbejdes som minimum hvert 15. minut.

Lovforslagets § 1, nr. 6 og 7, indebærer, at ministeren kan ændre hyppigheden af, hvor ofte notater vil skulle udarbejdes.

Alternativet foreslår med ændringsforslaget, at denne bemyndigelse udgår af lovforslaget. Det forudsættes herved fortsat uændret, at det i retningslinjerne fastlægges, at notater skal udarbejdes som minimum hvert 15. minut.

Til nr. 3

Efter lovforslagets § 1, nr. 8, vedrørende *overskriften* til kapitel 5 a indsættes der i *overskriften* til kapitel 5 a og i § 19 en henvisning til »metaldetektorer«.

Det foreslås at »og i § 19 indsættes efter »bagagescannerne«: »metaldetektorer« ændres til: »indsættes efter »bagagescannerne«: », metaldetektorer«.

Ændringsforslaget vil medføre, at der ikke foretages en ændring af § 19, da bagagescannere m.v. ikke er nævnt i bestemmelsen. Der er således tale om en korrektion uden indholdsmæssig betydning.

Baggrunden er, at ministeriet er blevet opmærksom på, at lovforslagets § 1, nr. 9 og 12, allerede indsætter »metaldektorer« i § 19 a, stk. 2, 3 og 8. Der skal derfor ikke være en henvisning til § 19 a i lovforslagets § 1, nr. 8.

Til nr. 4

Det fremgår af psykiatrilovens § 19 a, stk. 7, at overlægen kan beslutte, at medikamenter, rusmidler, farlige genstande og mobiltelefoner eller lignende kommunikationsudstyr, som bliver fundet ved indgreb efter stk. 1, 2, 6 og §§ 19 c og d, tages i forvaring. Overlægen skal overlade til politiet at afgøre, om medikamenter, rusmidler og farlige genstande besiddes i strid med den almindelige lovgivning, herunder lovgivningen om euforiserende stoffer og lovgivningen om våben m.v.

Efter lovforslagets § 1, nr. 10, ændres 19 a, stk. 7, 1. pkt., således at der efter »6« indsættes », 8«.

Det foreslås, at i § 19 a, stk. 7. 1. pkt. ændres »og 6« til: », 6 og 8«.

Baggrunden for ændringsforslaget er en fejl i lovbekendtgørelse nr. 185 af 1. februar 2022, idet § 1, nr. 5, i ændringslov nr. 2618 af 28. december 2021 ikke er blevet indarbejdet korrekt, således at der før »6« er et »og«, hvor der rettelig skulle have været et komma.

Der er således tale om en korrektion uden indholdsmæssig betydning.

Til nr. 5

Det fremgår af psykiatrilovens § 20, at oplysning om enhver anvendelse af tvang, jf. §§ 5-10 a, 12, 13, 14-17 a, 18 a, 18 c, § 18 d, stk. 2, for så vidt angår personlig skærmning, der uafbrudt varer mere end 24 timer, og § 18 f, skal tilføres afdelingens tvangsprotokol med angivelse af indgrebets nærmere indhold og begrundelse. Det samme gælder enhver ordination efter § 18 samt indgreb i henhold til denne lov foretaget over for mindreårige, hvor forældremyndighedens indehaver, jf. § 1, stk. 4, giver informeret samtykke på den mindreåriges vegne.

Det foreslås, at henvisningen til »§ 1, stk. 4«, i § 20, stk. 1, 2. pkt., ændres til »§ 1, stk. 5«.

Baggrunden er, at der med lovforslagets § 1, nr. 1, foretages ændringer i § 1, stk. 4, hvorved nummeringen ændres. Henvisningen i § 20, stk. 1, 2. pkt., er herefter ikke korrekt.

Til nr. 6

Det fremgår af psykiatrilovens § 37, stk. 1, at Det Psykiatriske Patientklagenævn ved Nævnenes Hus efter anmodning fra patienten eller patientrådgiveren skal indbringe sine afgørelser vedrørende tvangsindlæggelse, tvangstilbageholdelse, tilbageførseltvangsfiksering, beskyttelsesfiksering, oppegående tvangsfiksering på Sikringsafdelingen under Retspsykiatrisk afdeling, Region Sjælland og aflåsning af

døre i afdelingen for retten efter reglerne i retsplejelovens kapitel 43 a.

I lovforslagets § 1, nr. 15, henvises der til »§ 37, stk. 1«.

Det foreslås, at henvisningen til »§ 37, stk. 1«, ændres til »§ 37, 1. pkt.«

Der er tale om en korrektion uden indholdsmæssig betydning.

Til nr. 7

Det fremgår af lovforslagets § 4, stk. 1, at loven træder i kraft den 1. juni 2024.

Det foreslås, at der efter stk. 1 indsættes et nyt stk. 2, hvor det fremgår, at lovforslagets § 1, nr. 15, har virkning fra den 11. januar 2023.

Ændringsforslaget vil medføre, at patienter, som har anlagt sag ved domstolene efter dommen fra Højesteret den 11. januar 2023, vil blive omfattet af lovforslagets § 1, nr. 15, og således vil blive omfattet af retsplejelovens kapitel 43 a.

Med lovforslagets § 1, nr. 15, indsættes der et 2. pkt. i § 37, stk. 1, hvorefter patientens krav om erstatning behandles efter reglerne i retsplejelovens kapitel 43 a, uanset om der for retten er tvist om lovligheden af frihedsberøvelse eller tvangsfiksering i henhold til stk. 1. I psykiatrilovens § 37, stk. 1, fremgår det, at Det Psykiatriske Patientklagenævn ved Nævnenes Hus efter anmodning fra patienten eller patientrådgiveren skal indbringe sine afgørelser vedrørende tvangsindlæggelse, tvangstilbageholdelse, tilbageførseltvangsfiksering, beskyttelsesfiksering, oppegående tvangsfiksering på Sikringsafdelingen under Retspsykiatrisk afdeling, Region Sjælland og aflåsning af døre i afdelingen for retten efter reglerne i retsplejelovens kapitel 43 a.

Baggrunden for lovforslagets § 1, nr. 15, er en dom fra Højesteret af 11. januar 2023 (sagsnummer BS-14077/2022-HJR) som fastslog, at retsplejelovens kapitel 43 a ikke fandt anvendelse i en sag, som angik en patient, som havde været ulovligt tvangsfikseret under en indlæggelse på en psykiatrisk afdeling, og hvor der for retten ikke var tvist om, hvorvidt frihedsberøvelsen var lovlig, og da Det Psykiatriske Patientklagenævn havde truffet afgørelse om, at fikseringen af patienten var ulovlig og den ansvarlige region ikke havde anfægtet nævnets afgørelse (Ugeskrift for Retsvæsen 2023, side 1358).

Til nr. 8

Det fremgår af lovforslagets § 4, stk. 2, der bliver stk. 3, at lovforslagets § 1, nr. 1-4, ikke finder anvendelse for patienter under 15 år, for hvem der er iværksat tvangsforanstaltninger eller frihedsberøvelse før lovens ikrafttræden.

Det foreslås, at henvisningen til »§ 1, nr. 1-4«, ændres til »§ 1, nr. 1-3,«.

Ændringsforslaget er en konsekvens af ændringsforslagets nr. 8, hvor der indsættes en selvstændig overgangsbestemmelse for personer, der indtil lovens ikrafttræden var omfattet af psykiatrilovens § 4, stk. 6, som med lovforslagets § 1, nr. 4, foreslås ophævet.

Til nr. 9

Det fremgår af psykiatrilovens § 4, stk. 6, at mindreårige under 15 år, hvis forældre har givet samtykke til behandlingen, skal tilbydes en opfølgende samtale efter ophør af indgrebet. Det samme gælder den mindreåriges forældre. Sundhedsstyrelsen fastsætter nærmere regler herom.

Det fremgår af lovforslagets § 4, stk. 1, at loven skal træde i kraft den 1. juni 2024.

Det foreslås, at der efter stk. 2, der bliver stk. 3, indsættes som nyt stykke:

»Stk. 4. For patienter under 15 år, for hvem der er iværksat tvangsforanstaltninger eller frihedsberøvelse før lovens ikrafttræden, finder det hidtil gældende § 4, stk. 6, i lov om anvendelse af tvang i psykiatrien m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 185 af 1. februar 2022, fortsat anvendelse.«

Stk. 3 bliver herefter stk. 5.

Med ændringsforslaget vil mindreårige patienter under 15 år, for hvem der er iværksat tvangsforanstaltninger eller frihedsberøvelse før lovens ikrafttræden den 1. juni 2024, og den mindreåriges forældre skulle tilbydes en opfølgende samtale efter lovens ikrafttrædelse.

5. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 29. februar 2024 og var til 1. behandling den 2. april 2024. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Sundhedsudvalget.

Oversigt over lovforslagets sagsforløb og dokumenter

Lovforslaget og dokumenterne i forbindelse med udvalgsbehandlingen kan læses under lovforslaget på Folketingets hjemmeside www.ft.dk.

Anders Kronborg (S) Birgitte Vind (S) Camilla Fabricius (S) Flemming Møller Mortensen (S) Tanja Larsson (S)

Maria Durhuus (S) Matilde Powers (S) nfm. Rasmus Horn Langhoff (S) Sara Emil Baaring (S)

Christoffer Aagaard Melson (V) Lars Christian Lilleholt (V) Heidi Bank (V) Monika Rubin (M) Nanna W. Gotfredsen (M)

Lars Arne Christensen (M) fmd. Jens Henrik Thulesen Dahl (DD) Marlene Harpsøe (DD) Louise Brown (LA)

Helena Artmann Andresen (LA) Per Larsen (KF) Lise Bertelsen (KF) Kim Edberg Andersen (DD) Mette Thiesen (DF)

Kirsten Normann Andersen (SF) Anne Valentina Berthelsen (SF) Mads Olsen (SF) Runa Friis Hansen (EL)

Stinus Lindgreen (RV) Helene Liliendahl Brydensholt (ALT)

Siumut, Inuit Ataqatigiit, Sambandsflokkurin og Javnaðarflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

Socialdemokratiet (S)	50	Radikale Venstre (RV)	7
Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	22	Dansk Folkeparti (DF)	7
Danmarksdemokraterne – Inger Støjberg (DD)	16	Alternativet (ALT)	5
Socialistisk Folkeparti (SF)	15	Siumut (SIU)	1
Liberal Alliance (LA)	15	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Moderaterne (M)	14	Sambandsflokkurin (SP)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	10	Javnaðarflokkurin (JF)	1
Enhedslisten (EL)	9	Uden for folketingsgrupperne (UFG)	5

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 2 møder.

Hørings svar

Et udkast til lovforslaget har inden fremsættelsen været sendt i høring, og indenrigs- og sundhedsministeren sendte den 30. november 2024 dette udkast til udvalget, jf. SUU alm. del – bilag 108. Den 29. februar 2024 sendte indenrigs- og sundhedsministeren høringssvarene og et høringsnotat til udvalget.

Bilag

Under udvalgsarbejdet er der omdelt 8 bilag på lovforslaget.

Skriftlige henvendelser

Udvalget har under udvalgsarbejdet modtaget 2 skriftlige henvendelser om lovforslaget.

Spørgsmål

Udvalget har under udvalgsarbejdet stillet 2 spørgsmål til indenrigs- og sundhedsministeren til skriftlig besvarelse, som ministeren har besvaret.